

Retoryka z erystyką dla prawników - opis przedmiotu

Informacje ogólne	
Nazwa przedmiotu	Retoryka z erystyką dla prawników
Kod przedmiotu	09.3-WX-PR-REP- 17
Wydział	Wydział Prawa i Administracji
Kierunek	Prawo
Profil	praktyczny
Rodzaj studiów	jednolite magisterskie
Semestr rozpoczęcia	semestr zimowy 2019/2020

Informacje o przedmiocie	
Semestr	1
Liczba punktów ECTS do zdobycia	2
Typ przedmiotu	obowiązkowy
Język nauczania	polski
Sylabus opracował	dr hab. Magdalena Hawrysz, prof. UZ

Formy zajęć					
Forma zajęć	Liczba godzin w semestrze (stacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (stacjonarne)	Liczba godzin w semestrze (niestacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (niestacjonarne)	Forma zaliczenia
Ćwiczenia	30	2	18	1,2	Zaliczenie na ocenę

Cel przedmiotu

Celem przedmiotu jest zapoznanie studentów z bogatym dorobkiem retoryki klasycznej i erystyki oraz ich współczesnych zastosowań w zawodzie prawnika.

Szczegółowe cele skupiają się wokół kształcenia umiejętności poprawnego

i pięknego mówienia, spójnego komponowania wypowiedzi (ustnej i pisemnej, zwłaszcza mowy sądowej), przekazywania treści perswazyjnych oraz rozpoznawania i reagowania na komunikaty manipulacyjne.

Nacisk kładzie się także na uwrażliwienie studentów na rolę języka w kształtowaniu postaw i sądów.

Wymagania wstępne

Brak

Zakres tematyczny

Rytm poszczególnych zajęć i dobór tematu mów uzależniony jest od potrzeb i możliwości słuchaczy.

1. Retoryka, w tym retoryka prawnicza, jako nauka. Sądowy rodowód retoryki. Perswazyjny charakter komunikacji uwarunkowanej prawnie. Autorytet prawa.
2. Wybitni antyczni i współcześni retorzy sądowi.
3. Język potoczny, język prawny i język prawniczy.
4. Poprawność językowa, piękno i stosowność wysłowienia.
5. Przemawianie jako akt mowy. Rodzaje mów, style mów. Specyfika *genus iudiciale*.
6. Etapy przygotowywania mowy sądowej: *inventio, dispositio, elocutio, memoria, actio* (w tym: pozawerbalne środki perswazyjne).
7. Argumentacja rzeczowa, logiczna, emocjonalna.
8. Teoria i praktyka przemówień końcowych (*genus iudiciale*). Trening umiejętności retorycznych.
9. Retoryka a erystyka – dyskusja, polemika i gatunki pokrewne. Kultura prowadzenia sporu publicznego, prawnego i prawniczego.
10. Chwyty erystyczne i sposoby obrony przed nimi.

Metody kształcenia

Metody: pogadanka, wykład konwersatoryjny, heureza, dyskusja, praca w grupach, praca z tekstem, wygłaszanie przemówień i ich analiza.

Środki: prezentacja multimedialna, teksty źródłowe, nagrania dostępne on-line, nagrania audio-video.

Efekty uczenia się i metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się

Opis efektu	Symbolce efektów	Metody weryfikacji	Forma zajęć
umie interpretować przepisy prawne - posługuje się podstawowymi pojęciami i paradygmatami badawczymi z zakresu erystyki i retoryki, czyta i interpretuje teksty z zakresu przedmiotu	• K_U03 • K_U04 • K_U10	• kolokwium • analiza wybranego tekstu	• Ćwiczenia

Opis efektu	Symbole efektów	Metody weryfikacji	Forma zajęć
ma świadomość znaczenia norm etycznych i społecznych w sferze publicznej i zawodowej - rozumie problematykę etyczną związaną z odpowiedzialnością za trafność przekazywanej wiedzy oraz uczciwością w sytuacji prowadzenia sporu	• K_K05	• kolokwium • wypowiedź na forum grupy prezentacja własnej mowy sądowej udział w dyskusji na forum grupy	• Ćwiczenia
jest przygotowany do dalszego kształcenia, również samodzielnego - zna zakres posiadanej przez siebie wiedzy i posiadanych umiejętności, rozumie potrzebę ciągłego dokształcania się i rozwoju zawodowego	• K_K03	• kolokwium • wypowiedź na forum grupy prezentacja własnej mowy sądowej	• Ćwiczenia
posiada rozszerzoną wiedzę o charakterze nauk prawnych i ich stosunku do innych nauk - zna podstawową terminologię z zakresu retoryki i erystyki	• K_W01 • K_W09	• kolokwium • wypowiedź na forum grupy	• Ćwiczenia
umie współpracować w grupie - efektywnie potrafi współdziałać z członkami zespołu i pracować pod kierunkiem	• K_U13	• wypowiedź na forum grupy udział w dyskusji na forum grupy	• Ćwiczenia
posiada umiejętność przygotowania i prezentacji wystąpień ustnych w zakresie koniecznym dla prawnika - ma umiejętność merytorycznego argumentowania, z wykorzystaniem poglądów innych autorów oraz formułowania wniosków i samodzielnych sądów; umie przeprowadzić krytyczną analizę i interpretację tekstu z zastosowaniem podstawowej wiedzy o typach argumentacji; potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł; efektywnie organizuje własną pracę i krytycznie ocenia jej stopień zaawansowania	• K_U04 • K_U06 • K_U09 • K_U10	• kolokwium • wypowiedź na forum grupy prezentacja własnej mowy sądowej analiza wybranego tekstu z prezentacją wyników na forum grupy	• Ćwiczenia
jest przygotowany do pełnienia różnych funkcji w sferze publicznej, ma świadomość konieczności aktywnej roli jednostek w życiu społecznym - jest otwarty na nowe idee i gotów do zmiany opinii w świetle dostępnych danych i argumentów; na podstawie twórczej analizy nowych sytuacji i problemów samodzielnie formułuje propozycje ich rozwiązywania	• K_K04	• prezentacja własnej mowy sądowej udział w dyskusji na forum grupy	• Ćwiczenia
ma rozszerzoną wiedzę na temat źródeł prawa, zna zasady i procedury powstawania aktów prawnych - ma świadomość kompleksowej natury języka oraz jego złożoności i historycznej zmienności jego znaczeń	• K_W03 • K_W09	• kolokwium • wypowiedź na forum grupy	• Ćwiczenia
umie sporządzać podstawowe pisma procesowe i inne dokumenty stosowane w obrocie prawnym - potrafi rozpoznać i rozróżnić rozmaite rodzaje tekstów, potrafi przygotować dłuższą wypowiedź w języku polskim na temat wybranego problemu badawczego i zaprezentować ją na forum publicznym; potrafi napisać wybrane gatunki tekstów	• K_U04 • K_U05 • K_U09 • K_U10	• kolokwium • wypowiedź na forum grupy prezentacja własnej mowy sądowej	• Ćwiczenia

Warunki zaliczenia

Ćwiczenia: obecność na ćwiczeniach, analiza wybranego tekstu pod kątem zastosowanych w nim technik perswazyjnych z prezentacją wyników na forum grupy, wypowiedź na forum grupy, udział w dyskusji na forum grupy, pozytywne zaliczenie kolokwium, uzyskanie pozytywnej oceny z prezentacji własnej mowy sądowej referat (w uzasadnionych przypadkach – referat).

Literatura podstawowa

1. Borawski S., Furdal A., *Wybór tekstów do historii języka polskiego*, Warszawa 1980.
2. *Ćwiczenia z retoryki*, red. M. [Barłowska](#), A. [Budzyńska-Daca](#), B. Gaj i in., Warszawa 2012.
3. Dajewski W., *Śladami wielkich mówców*, Kraków 1970.
4. Hawrysz M., *Formy komunikacji agonistycznej*, [w:] też, *Polemiczna twórczość Marcina Czechowica w perspektywie genologii lingwistycznej*, Zielona Góra 2012.
5. Jabłońska-Bonca J., *Prawnik a sztuka negocjacji i retoryki*, Warszawa 2002.
6. Kochan M., *Pojedynek na słowa – techniki erystyczne w publicznych sporach*, Kraków 2005.
7. Korolko M., *Retoryka dla prawników*, Warszawa 2001.
8. Korolko M., *Sztuka retoryki. Przewodnik encyklopedyczny*, Warszawa 1998.
9. *Leksykon retoryki prawniczej. 100 podstawowych pojęć*, red. K. Zeidler, P. Rybiński, Gdańsk 2010.
10. Lichański J.Z., *Retoryka. Historia, teoria, praktyka*, t.1, 2, Warszawa 2007.
11. Łyczywek R., Missuna O., *Sztuka wymowy sądowej*, Warszawa 1982.

12. Łyczywek R., *Słynne mowy sądowe. Antologia*, Szczecin 1998.
13. *Mowy sądowe*, zebrał i oprac. Szymon Gelernter, t. 1, Warszawa 1925; t. 2, Warszawa 1926, t. 3, Warszawa 1936.
14. Perelman Ch., *Imperium retoryki*, Warszawa 2002.
15. Perelman Ch., *Logika prawnicza. Nowa retoryka*, Warszawa 1984.
16. Schopenhauer A., *Erystyka czyli sztuka prowadzenia sporów*, Warszawa 1993.
17. Stelmach J., *Kodeks argumentacyjny dla prawników*, Kraków 2003.

Literatura uzupełniająca

1. Arystoteles, *Retoryka. Retoryka dla Aleksandra. Poetyka*, Warszawa 2008.
2. Bugajski M., *Język w komunikowaniu*, Warszawa 2006.
3. Cialdini R., *Wywieranie wpływu na ludzi. Teoria i praktyka*, Gdańsk 1999.
4. Jadacka H., *Poradnik językowy dla prawników*, Warszawa 2006.
5. Komunikacja niewerbalna. Postawa, mimika, gest, Wrocław 1996.
6. Korolko M., *Przekonuj i daj się przekonać: dialektyka, retoryka, erystyka z ćwiczeniami*: skrypt, Piotrków Trybunalski 2003.
7. Kotarbiński T., *O sposobach prowadzenia sporów*, [w:] *Dzieła wszystkie*, t. 1, Warszawa 1957.
8. Maćkiewicz J., „*Kiedy słowo jest bronią*”, czyli erystyka w ujęciu potocznym, „*Język Polski*”, LXXVI, 1996.
9. Marciszewski W., *Sztuka dyskutowania*, Warszawa 1994.
10. *Nauczanie retoryki w teorii i praktyce*, red. J. Lichański, E. Lewandowska-Tarsiuk, Warszawa 2003.
11. *Podstawy stylistyki i retoryki*, red. E. Wierzbicka, A. Wolański, D. Zdunkiewicz-Jedynak, Warszawa 2008.
12. Pszczołowski T., *Umiejętność przekonywania i dyskusji*, Warszawa 1974.
13. *Retoryka*, red. M. Bałowska, A. Budzyńska-Data, P. Wilczek, Warszawa 2009.
14. Sarnowski M., *Przestrzeń komunikacji negatywnej w języku polskim i rosyjskim. Kłótnia jako specyficzna forma komunikacji werbalnej*, Wydawnictwo, Wrocław 1999.
15. Szymanek K., *Sztuka argumentacji*, Warszawa 2001.
16. Tokarz M., *Argumentacja, perswazja, manipulacja - wykłady z teorii komunikacji*, Gdańsk 2006.
17. Turk Ch., *Sztuka przemawiania*, Wrocław 2003.
18. Wieczorkiewicz S., *Sztuka mówienia*, Warszawa 1998.
19. Witkowskja-Maksimczuk B., *Elementy retoryki i erystyki w przykładach*, Warszawa 2014.
20. Ziomek J., *Retoryka opisowa*, Wrocław, Warszawa 2000.

Uwagi

Zmodyfikowane przez dr Wiktor Trybka (ostatnia modyfikacja: 07-05-2019 14:19)

Wygenerowano automatycznie z systemu SylabUZ